

זיכרונותיו של אמנון לב

קורס מפקדי סירות 8

לקראת סיום קורס 8 בקיסריה, שמו אותי לשמירת לילה. הייתה סערה בים ולכן הוציאו את הסירות לחוף. אני, כנראה שמתוך חולשת דעת, נכנסתי לאחת הסירות וישנתי. כמובן שתפשו אותי, והחליטו להעיף אותי מהקורס. אולם כאן התערבו חברי הטובים, ובקשו עלי רחמים: "אמנון הוא ימאי טוב. תנו לו הזדמנות, ותמצאו לו עונש אחר". ההזדמנות אכן ניתנה לי.

יצאנו שש סירות להפלגה לחוף עזה. הפקודה הייתה שכל חניך ישמש כמפקד סירה במשך שש שעות, אבל לי אמרו: "אתה לא תישן במשך כל ההפלגה הלך וחזור, ותשמש כמפקד הסירה". לרוע הגורל, אני הפלגתי על ה"פלוקה" האפורה, יחד עם מפקדי הקורס ששמו עלי עין כל הדרך, בעוד שחברי האחרים הפליגו בסירות החדשות בעלות שלושת המפרשים.

בדרך לעזה עשינו תרגילי התקדמות מול הרוח ("גאלסים" בלשון המיפרשנים) עד שהגענו לחוף עזה. בהגיענו, ניתנה פקודה שכל סירה תפליג בחזרה בכוחות עצמה. כל חמשת הסירות עזבו את החוף שהיה בצורה של חצי קשת, והפליגו לעומק, כדי שיהיה להן קו ישר להפלגה עם הרוח. אני לעומת זאת נשארתי קרוב לחוף, מבלי שהמפקדים מתערבים בעניין.

ידעתי שהרוח המזרחית מתחילה מהיבשה, ולכן אקבל אותה ראשון. התחלתי איפוא לשוט לאורך החוף, כאשר אני מקבל לעתים פרצי מים חזקים, לפי תנאי הקרקע בחוף. לקראת הצהריים גברה הסערה, הרוח עברה להיות מערבית חזקה, והגענו לשדות-ים מבלי שראינו סביבנו את יתר הסירות. כעבור זמן קצר הגיע טלפון לקיבוץ שהסירות הגיעו ליפו והן מחכות לאמנון. ענו להן שאין צורך לחכות כי אמנון כבר נמצא בקיבוץ. באותו רגע החליטו המפקדים להשאיר אותי בקורס.

במשך שירותי בשיריון, במילואים ובמלחמות הרבות, עזר לי מאד ידע הניווט והכרת איתני הטבע.

ניסיון לפוצץ גשר בלבנון - הפעולה בראס אל-ביידה (14-13 במאי 1948)

בתחילת מלחמת השחרור הוצבתי עם חברים נוספים מהפלי"ם לעבודה בנמל חיפה במקום פועלים ערבים שעזבו. אני הייתי רב מלחים על גוררת גדולה בשם "ראש" (אחת משתיים) שתפקידה להכניס אוניות לנמל. שם הגוררת השניה היה "סטדי". פיקד עלינו קפטן רוסי לבן שהיה כל הזמן שתוי, כך שכל העבודה נפלה עלינו.

יום אחד אסף אותנו עמוס בן צבי מכל פינות הנמל על מנת לצאת לפעולה בלבנון, כזו שתאפשר לכוחות צה"ל לפעול ולכבוש את עכו. היינו שלושים איש, ועלינו על הספינה. חמישה עשר איש ואני בתוכם קבלו טומיגנים, וחמישה עשר האחרים קבלו כל אחד שק עם חומר נפץ.

יצאנו להפלגה, והגענו בלילה למוצא נהר הליטאני¹ שעליו היו שני גשרים: גשר רכבת וגשר כביש שהובילו שניהם לישראל. אנחנו, אנשי הטומיגנים, ירדנו מהספינה לסירת גומי, חתרנו, ומשכנו אחרינו חבל שנקשר לחוף. עלינו במעלה הסלעים כשאנחנו משאירים מאחורינו שלושה אנשי "חולית החבל", שמתפקידם היה להחזיר את סירת הגומי לספינה לצורך הורדת אנשי חומרי הנפץ. מצאנו את הגשרים, ובעזרת כלי עבודה קטנים חפרנו מקומות להניח בהם את חומרי הנפץ. קבוצת חומרי הנפץ הופיעו במעלה הסלעים רק אחרי שלושת רבעי שעה.

¹ טעות של אמנון: מדובר בנחל מצפון לראש הנקרה

באותה עת עצמה הגיעו עשרות משוריינים של צבא לבנון עם פרוג'קטורים ומקלעים והתחילו לירות לכל עבר. ואז ניתנה לנו פקודת נסיגה. ירדנו דרך המעבר הקשה שבין הסלעים לסירת הגומי, וכשהגענו אליה, החלו המשוריינים לירות עליה ולפגוע בה. עלינו על הסירה, ועוד לפני שהתחלנו לזוז, נשמעה צעקה מהחוף שיש פצוע. קפצנו ארבעה חבר'ה בחזרה לחוף, משכנו אתנו את הפצוע לסירה, ובלי נפגעים נוספים הגענו לספינה בחסות החשכה וחזרנו עם שחר לנהריה.

בנהריה חיכו לנו המוני תושבים עם אוכל ושתייה, אולם אנחנו הרגשנו טעם רע של כשלוך. בשעות הצהריים החליטו המפקדים לשוב לזירת האירוע בלבנון ולראות מה נעשה שם. הסווינו את הסירה בעזרת ענפי אקליפטוס, שעליהם מתחנו רשת דייגים כדי להידמות לספינת דייג. ההפתעה הגדולה חכתה לנו במקום האירוע: הצבא הלבנוני חשש שנחזור לתקוף את הגשרים, ולכן ביצר את המקום עם כל אותם המשוריינים שהביא.

הבנו שמטרת הכוחות הלבנוניים להגיע לעכו ולמנוע את כיבושה לא צלחה. כך שנכון לומר שהפעולה שלנו אמנם נכשלה, אבל המשימה הושגה, כי הלבנונים הרתוקים לגשרים לא יכלו להפריע ולמנוע את כיבוש עכו על ידינו.

סיור מקדים לפעולת חבלה בסיני

זמן מה לאחר הפעולה בראס אל-ביידה אספו אותנו, ששה חבר'ה מיוצאי הפלי"ם, לספינת משמר לשעבר של המשטרה הבריטית, והמשימה הייתה לרדת לדרום הארץ, מעבר לרצועת עזה, ושם לערוך סיור ואיתור מקום מתאים לנחיתת חבלנים שיבצעו פיצוץ גשר כדי לעצור את הצבא המצרי בדרכו לפלוש לארץ.

הגענו למקום וירדנו מהספינה לסירת ברזנט מתקפלת אשר מיד התמלאה במים. המפקדים פנו אלינו ובקשו שני מתנדבים שירדו בשחייה לחוף. דן אמפר ואני, שנינו מכפר ויתקין, התנדבנו וירדנו לשחות. לי, בתור גדול יותר, שמו על הגב מכשיר קשר מ.ק. 20 ששקל 20 ק"ג, וכדי לשאת אותו במים קשרו לגופי חגורת הצלה גדולה. השחייה עם הגלים הייתה קלה ועברה בסדר, ולאחר הסיור שבו קבענו את המקום המתאים לנחיתה התחלנו לחזור. ואז התחילו הצרות.

כדי לשחות נגד גלי חוף חזקים חייבים לצלול לתוך הגל. אבל אני, בגלל חגורת ההצלה, לא יכולתי לצלול, ולאחר מאמצים רבים התחלתי לאבד כוחות. הפקודה שניתנה לנו בספינה שלא להשאיר חפצים "כתזכורת", כלומר שלא להוריד מהגוף שום סימן, גברה אצלי אפילו על חוסר הכוחות והיכולת להמשיך. עברו דקות ארוכות, ופתאום תפח לי חברי הטוב דן ואמר: "אמנון, יש 'שטיל', נצל אותו". כלומר, יש שקט קצר בין התקפה אחת של גלי חוף לשנייה. כך עברנו את גלי החוף, אבל לרוע המזל ספינתנו לא נשארה במקומה, ובגלל חששה מאור היום, התרחקה לכדי למעלה מקילומטר. הגעתי לספינה כמעט ללא הכרה, וללא כל אפשרות לעלות בכוחות עצמי לסיפון. לבסוף העלו אותי, וחזרנו לחיפה.

לאחר זמן לא רב הפליגו חבלנים בספינה, הגיעו למקום המסומן, אך פחדו לרדת והפעולה בוטלה. המקרה הזה האיץ בי את הרצון לעזוב את היחידה, ולעבור לגדוד השריון 89 שהקים בבן שמן משה דיין.